

INTRODUCERE

Volumul prezintă un mod de finalizare, prin sinteză și interpretare calitativă, a unor preocupări explicite, pe o temă de mare actualitate pentru educație și învățământ: re-formarea calitativă a pregătirii profesorului.

Pe fondul condițiilor reale, existente în cadrul organizatoric al pregătirii în universitate, al legislației privind formarea personalului didactic, al planului de învățământ prescris, al mentalităților și practicilor de tip tradițional în temă, proiectul de Formare Pedagogică inițială a Profesorului Constructivist (FPPC) a introdus câteva elemente de noutate conceptuală, curriculară, metodologică, acțional-pragmatică, managerială.

Acest proiect - FPPC - este o alternativă la preocupările de profesionalizare pedagogică, științifică, la nivel universitar, prin utilizarea paradigmei constructiviste, chiar din ciclul de licență, prin participarea la activitățile de pregătire pedagogică explicită ale Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD), al Universității din Craiova.

El este, în principal, produsul-construct al experimentului inclus într-un proiect de cercetare grant, prin CNCIS (2005-2007), cu tema Cognitivismul și constructivismul - noi paradigme în educație. Consecințe asupra formării inițiale a profesorilor, ca viitori actori în spațiul educațional european. Desigur că acestuia i s-au circumscris drept cuvinte-cheie: profesionalizare didactică, formare pedagogică inițială, abordare constructivistă, profil dezirabil de competență pedagogică, profesor constructivist, curriculum de formare pedagogică inițială, curriculum centrat pe competențe, cercetare - acțiune - formare.

S-a dovedit astfel că este posibilă, chiar în acest context tradițional, cu punctele sale tari și slabe, verificarea experimentală a unor soluții pentru a implementa o schimbare calitativă în acest sector fundamental al educației și învățământului - formarea profesorilor. Această ipoteză generală a proiectului FPPC a deschis calea către găsirea de argumente teoretice și practice, pentru a susține și verifica valoarea științifică și metodologică a următoarelor ipoteze derivate:

a) Dacă se așteaptă schimbări de perspectivă, prioritar calitative în domeniu, atunci una dintre soluțiile-cheie este reconceperea formării profesorului, chiar din etapa formării inițiale, în ciclul de licență.

b) Soluția generală pentru aceasta poate fi aplicarea principiilor actuale ale profesionalizării științifice pedagogice, multiplu determinată și clădită pe afirmarea prioritară a competențelor specifice.

c) Profesionalizarea didactică se bazează esențial pe schimbarea concepției și realizării prioritare a pregătirii pedagogice, conform dezvoltării actuale a științei educației/științelor educației.

d) Schimbarea metodologică pragmatică, în complexitatea ei, poate veni de la abordarea problematicii prin prisma unei noi paradigme epistemologice, cu consecințe aplicative și în educație și instruire - constructivismul. Dacă profesorul va fi format inițial constructivist, atunci și el va proceda în același sens cu viitorii săi elevi.

e) Consecințele, derivate conceptual și transpuse pragmatic în formarea pedagogică inițială a profesorului (constructivist), pot fi conturate, verificate, aplicate doar într-un demers specific - proiectul FPPC - și printr-o cercetare dominant calitativă, de tipul cercetare - acțiune - formare.

f) În concretizarea lor, această abordare a temei și acest mod de cercetare aduc în prim-planul soluționării practice pedagogice/didactice și schimbări în conceperea și realizarea unitară a elementelor unui curriculum adecvat pentru acest model de formare inițială pedagogică a profesorului constructivist, pentru școala de mâine și integrarea europeană în problemă.

g) Dimensiunile curriculumului astfel reconsiderat, pe acest fond conceptual și de perspectivă, au putut fi dezvoltate calitativ pentru practica aplicării și realizării lui, prin proiectul FPPC, sub noile aspecte: al conturării unui model teoretic privind managementul acestui curriculum, ca structură și proces, al precizării obiectivelor sale în termeni de competență, al construirii și aplicării unui profil dezirabil de competență pedagogică al viitorului profesor, al reorientării și adaptării specifice a conținutului tematic pedagogic, al introducerii aici a unei metodologii de instruire de tip constructivist, al perfecționării modului său de proiectare - organizare - evaluare al realizării obiectivelor specifice, al corelării cu alte dimensiuni complementare necesare profesionalizării didactice.

h) Proiectul FPPC s-a adresat actualilor studenți ai DPPD, de la Facultățile de Litere, Fizică, Matematică, Biologie (cu toate specializările), formându-le capacități, competențe, atitudini - prin învățarea constructivistă la Pedagogie și la cele două opționale, Managementul clasei de elevi și Alternative educaționale (anii I-III), din seriile 2004/2005, până la 2007/2008. S-a intervenit potrivit noilor roluri, dar din perspectiva posibilității transferului modelului asimilat, în plan conceptual, metodologic, managerial, similar la viitorii lor elevi, ca profesori.

Prezenta lucrare reprezintă o continuare și o sinteză, bazată pe interpretare generalizatoare, calitativă, a întregului experiment pedagogic, aplicativ și ameliorativ. Rezultate parțiale ale lui au fost valorificate progresiv și în alte volume deja editate: cu prezentarea bazei teoretice a tematicii (Joița, 2002, 2006, a), a proiectului și a interpretării unor prime constatări privind aplicarea acestuia (Joița, 2005, 2006, b, 2007, a, b). Pentru a nu relua exemple și rezultate prezentate în aceste volume anterioare, în prezentul text vom regăsi deci mai multe trimiteri la ele, în scopul corelării și demonstrării complexității triadei cercetare - acțiune - formare desfășurate, ca și a problemelor deschise conturate.

În cele patru părți, cu capitolele lor corespunzătoare, actualul volum realizează și o sinteză, o prezentare a rezultatelor esențiale, a argumentelor, a interpretărilor calitative, teoretice și practice, acumulate de-a lungul anilor de cercetare - acțiune - formare, în care a fost verificat sistemul ipotezelor particulare enunțate.

În Partea I, se comentează problematica necesității profesionalizării pedagogice științifice ca o soluție la criza actuală a reformării învățământului - și se formulează ipoteza generală a posibilității rezolvării, ca o alternativă, prin abordarea constructivistă a formării inițiale a viitorului profesor, chiar prin pregătirea pedagogică explicită, într-un cadru experimental de cercetare - acțiune - formare în proiectul FPPC.

Atunci, în Partea a II-a, sunt prezentate și interpretate, prioritar calitativ, dimensiunile esențiale ale soluției conturate practic ale acestei alternative de formare a profesorului constructivist - un curriculum, bazat pe competențe pedagogice, al pregătirii inițiale (obiective, conținuturi, resurse, proiectare și organizare managerială, strategii, evaluare), în domeniul fundamental al profesionalizării sale științifice - cel pedagogic/didactic.

2008

Echipa